

Vyhodnocení první části veřejné konzultace

k přípravě Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020 (17. leden – 15. březen 2013)

V lednu 2013 zahájilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy přípravu *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020* (dále jen „Strategie“). Dokument, který bude dokončen a předložen vládě na podzim letošního roku, má vytvořit rámec pro dlouhodobý rozvoj celého vzdělávacího systému. V zájmu zohlednění názorů všech klíčových aktérů v oblasti vzdělávání ale i široké veřejnosti se od počátku snažíme Strategii připravovat co nejotevřenějším způsobem. První část veřejné konzultace k přípravě Strategie probíhala v období od ledna do března 2013, její průběh a výsledky z pohledu ministerstva shrnuje předkládané vyhodnocení.

Ke shrnutí dosavadních ohlasů přistupujeme s vědomím, že mnozí významní aktéři v oblasti vzdělávání se k připravované Strategii pravděpodobně vyjádří až v další fázi veřejné konzultace. Uvědomujeme si rovněž některá omezení vyplývající z toho, že dosavadní diskuze byla záměrně vedena spíše o východiscích a základních principech vznikající Strategie než o konkrétních nástrojích a opatřeních vzdělávací politiky. Přesto považujeme za účelné provést již nyní stručné zhodnocení dosavadních aktivit, na jehož základě budeme schopni lépe zacílit další část veřejné konzultace.

1. Nejvýznamnější aktivity ministerstva v souvislosti s přípravou Strategie

Záměr vytvořit Strategii jsme oficiálně představili na konferenci, která se uskutečnila 17. ledna 2013 v Národní technické knihovně v Praze za účasti ministra školství, mládeže a tělovýchovy Petra Fialy a 170 zástupců odborné veřejnosti, škol, státní správy, samospráv i zaměstnavatelů. Při této příležitosti jsme rovněž zveřejnili dokument „Hlavní směry Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020“ jako vstupní materiál pro veřejnou diskusi.

Na zahajovací konferenci navázala série kulatých stolů, jejichž cílem bylo představit a prodiskutovat východiska, předpokládaná témata a harmonogram přípravy Strategie rovněž ve vybraných regionálních centrech (Brno, Ostrava, Karlovy Vary). Zaměření diskuze se na jednotlivých kulatých stolech lišilo, což bylo podmíněno jak regionálními vzdělávacími specifiky, tak rozdílným zastoupením různých typů aktérů (zatímco v Brně určovali charakter debaty především reprezentanti krajské samosprávy a učitelů, v Ostravě se výrazněji zapojili akademičtí pracovníci vysokých škol, zástupci neziskových organizací a zaměstnavatelů; v Karlových Varech se diskuze věnovala zejména problematice středního a vyššího odborného vzdělávání).

Vznikající Strategii jsme měli možnost představit nejen na kulatých stolech pořádaných přímo ministerstvem, ale také na některých dalších fórech. Jednalo se zejména o jednání výboru pro vzdělávání, výchovu a zaměstnanost zastupitelstva kraje Vysočina, kulatého stolu odborového

svazu pracovníků ve školství, jednání Národní rady Unie školských asociací - CZESHA, kulatých stolů pořádaných Stálou konferencí asociací ve vzdělávání (SKAV) a rovněž v rámci projektu *Česko mluví o vzdělávání*, který souběžně s přípravou Strategie uskutečňuje občanské sdružení EDUin.

Ze strany ministerstva byla veřejná konzultace podpořena rovněž spuštěním oficiálního internetového portálu www.vzdelavani2020.cz, který byl zprovozněn s cílem zprostředkovávat nejširší veřejnosti aktuální informace o přípravě Strategie a vytvářet platformu pro sběr a sdílení podnětů prostřednictvím otevřeného diskuzního fóra a kontaktního e-mailu vzdelavani2020@msmt.cz.

2. Zhodnocení výsledků první části veřejné konzultace

Na základě vyhodnocení dosavadních reakcí je zřejmé, že příprava Strategie vyvolává značný zájem poměrně širokého spektra aktérů. Zaznamenali jsme řadu nabídek k přímému zapojení do procesu tvorby Strategie ze strany jednotlivců ale i institucí a rovněž žádosti o uskutečnění kulatých stolů v dalších regionech.

Celkově výrazně převažují ohlasy pozitivní nad negativními. Kladně byly hodnoceny zejména následující aspekty:

- úsilí ministerstva o lepší koordinaci vzdělávací politiky,
- úsilí o zachování kontinuity vzdělávací politiky, vědomá návaznost vznikající Strategie na starší dokumenty (zejm. Bílou knihu z roku 2001),
- úsilí o otevřenost přípravy Strategie.

Zároveň však účastníci diskuze opakovaně zmiňovali rovněž některá rizika spojená s přípravou a implementací Strategie:

- riziko, že se nepodaří udržet kontinuitu vzdělávací politiky mezi volebními obdobími,
- riziko, že přijatá Strategie bude naplňována pouze formálně a nesplní funkci zastřešujícího rámce vzdělávací politiky.

Z pohledu týmu pracovníků ministerstva koordinujících práce na Strategii je třeba doplnit ještě následující zkušenosti z první části veřejné konzultace týkající se zejména vstupního materiálu („Hlavní směry“):

- V debatách poměrně často docházelo k záměně vstupního dokumentu a vlastní Strategie; s tím zčásti souvisejí také námitky některých účastníků diskuze, že text neobsahuje jednoznačná řešení a je příliš obecný.
- Účastníkům diskuzí rovněž nebyly zřejmé vztahy mezi připravovanou Strategií a jinými aktuálními iniciativami ministerstva (2x5 kroků, reforma financování regionálního školství, novela zákona o vysokých školách, příprava nového operačního programu). Někteří aktéři navíc připravovanou Strategii spojovali s dosud neexistujícím Národním programem vzdělávání (§ 3 odst. 1 školského zákona), který

by však z pohledu ministerstva měl plnit funkci kurikulárního, nikoli strategického dokumentu.

- Části veřejnosti příprava Strategie splývá s projektem *Česko mluví o vzdělávání*, který uskutečňuje EDUin.
- Veřejná konzultace dále ukázala, že poměrně velkou výzvu představuje značně rozkolísaná terminologie, v níž se aktuální zákonné pojmy prakticky prolínají s mezinárodními koncepty, ale i s tradičně zažitými termíny.

Pro přípravu budoucí Strategie poskytuje zásadní vodítko přijetí vstupních tezí, které ministerstvo zveřejnilo v lednu 2013 (dokument „Hlavní směry vzdělávací politiky“). Na základě reakcí získaných v průběhu zahajovací konference, kulatých stolů i na dalších fórech stejně jako prostřednictvím webového portálu je možné shrnout několik zásadních závěrů k obsahovému návrhu Strategie:

- všechny navržené směry budoucí strategie Strategie byly hodnoceny jako nosné, žádný z nich nebyl zpochybněn; otázky a podněty nejčastěji směřovaly k těm částem vstupního materiálu, které se týkají slabých míst systému, role učitele a spravedlnosti ve vzdělávání,
- velmi silně byly artikulovány požadavky, aby ve Strategii bylo výslovně pojednáno téma financování,
- z hlediska jednotlivých segmentů vzdělávací soustavy byla nejintenzivněji diskutována problematika předškolního vzdělávání (a rané péče), perspektiv odborného vzdělávání a technických a přírodovědných oborů,
- přestože Strategie bude zahrnovat všechny sektory vzdělávání, největší ohlasy zatím vzbudila témata charakteristická pro oblast regionálního školství, naproti tomu problematika vysokých škol a dalšího vzdělávání byla v dosavadních debatách akcentována méně.

3. Pokračování veřejné konzultace

Vyhodnocení první části veřejné konzultace představuje pro ministerstvo významný podnět pro další směřování přípravy Strategie. Na základě zkušeností získaných v uplynulých dvou měsících jsme se rozhodli postupovat takto:

- **Veřejná konzultace bude pokračovat**, přičemž budeme usilovat o postupný přechod od obecné debaty o východiscích a principech Strategie k diskuzím nad konkrétnějšími problémy.
- Tematické diskuze budou organizovány okolo profilujících témat budoucí Strategie, tak jak byla navržena v dokumentu „Hlavní směry“ (role školy, slabá místa vzdělávacího systému, standardy a hodnocení, role učitele a řízení).
- Od března do května 2013 uskutečníme v Praze pět tematických kulatých stolů. Ke každému v předstihu zveřejní ministerstvo stručný poziční dokument, který bude vycházet ze základních směrů přípravy Strategie a rovněž zohlední výstupy z diskuze

v první části veřejné konzultace. Zároveň uvítáme písemně zpracované pozice aktérů veřejné diskuze k jednotlivým tématům, které nám umožní mapovat rozdíly v očekáváních různých aktérů a lépe zacílit obsah jednotlivých kulatých stolů. Strukturovaná debata k jednotlivým pozičním dokumentům bude rovněž zahájena na portálu www.vzdelavani2020.cz.

- Nadále jsme rovněž připraveni představovat Strategii také na diskuzních fórech ostatních aktérů.

Dokument *Hlavní směry* je určen k iniciaci diskuze; připomínky k tomuto textu budeme přijímat průběžně až do konce května 2013. Všechny obdržené podněty vyhodnotíme v červnu 2013 a využijeme při koncipování vlastní Strategie.

Průběh příprav Strategie je průběžně aktualizován na portálu www.vzdelavani2020.cz, kde budou zveřejněny i termíny konání tematických kulatých stolů k jednotlivým hlavním směrům jako základní linie druhé části veřejné konzultace.

Příloha 1: Seznam aktivit v souvislosti s přípravou Strategie

Aktivity organizované MŠMT

17. 1. 2013, Praha: Zahajovací konference k přípravě Strategie vzdělávací politiky do roku 2020

počet účastníků: 170

8. 2. 2013, Brno: Kulatý stůl k přípravě Strategie vzdělávací politiky do roku 2020

počet účastníků: 47

13. 2. 2013, Ostrava: Kulatý stůl k přípravě Strategie vzdělávací politiky do roku 2020

počet účastníků: 45

4. 3. 2013, Karlovy Vary: Kulatý stůl k přípravě Strategie vzdělávací politiky do roku 2020

počet účastníků: 49

Další akce s aktivní účastí MŠMT

31. 1. 2013, Praha: Setkání organizací působících ve vzdělávání u příležitosti spuštění kampaně Česko mluví o vzdělávání

7. 2. 2013, Jihlava: Jednání výboru pro vzdělávání, výchovu a zaměstnanost zastupitelstva Kraje Vysočina

19. 2. 2013, Národní rada Unie školských asociací CZESHA

27. 2. 2013, Praha: Jednání Českomoravského odborového svazu pracovníků školství ke Strategii vzdělávací politiky do roku 2020

Příloha 2: Výběr z mediálních ohlasů

17. 1. 2013 Literární noviny (titulní strana)
Česko, mluv o vzdělávání!
18. 1. 2013 Mladá fronta DNES (s. 3)
Ministrova vize: děti se těší do školy, učitelé jsou jejich pomocníci
24. 1. 2013 Literární noviny (s. 6)
Společně za školu
28. 1. 2013 EurActiv
MŠMT: Vzdělávací politika se nemá měnit s každou vládou
28. 1. 2013 Týden (s. 22)
Kořist jménem školství
30. 1. 2013 Týdeník školství (titulní strana)
Veřejná debata ke strategii vzdělávání do roku 2020 spuštěna
30. 1. 2013 Hospodářské noviny, Kariéra & vzdělávání (s. 4)
Vyšší odborné školy na trampolíně
30. 1. 2013 Pražský deník (s. 11)
Dost bylo překotných změn, škola chce klid
3. 3. 2013 ČT24.cz
Fiala: V kvalitě a financování školství se rozevírají nůžky
6. 3. 2013 Týdeník školství (s. 4)
Ministerstvo školství představilo směr své vzdělávací politiky
6. 3. 2013 Týdeník školství (titulní strana)
Školství má po dlouhé době skutečně koncepční návrh
6. 3. 2013 Sokolovský deník (s. 3)
Hejtman: Žáci musí mít dobré zázemí a podporu rodičů

Rozhovory:

8. 1. 2013 Lidové noviny, příloha Akademie (s. 19)
Jednotná střední škola? Časem asi ano (Jiří Nantl)
30. 1. 2013 Moravskoslezský deník, Události (s. 11)
Slabé žáky potřebujeme dostat nahoru (Tomáš Feřtek)
5. 2. 2013 ČT24, Hyde Park
Desatero MŠMT: kvalitní školství na dohled? (Tomáš Feřtek)
6. 2. 2013 ČRo 1 – Radiožurnál, 20 minut Radiožurnálu
Současný systém českého školství je zastaralý (Marcel Chládek)
15. 2. 2013 zpravy.ihned.cz
Ministr Fiala: Školné příští rok zavedeno nebude. Studenti na to nejsou připraveni
17. 2. 2013 aktualne.cz
Nantl: Zavedení nových "výchov" problémy škol nevyřeší (Jiří Nantl)
4. 3. 2013 ČT24, Otázky Václava Moravce II.
Hostem Petr Fiala